

Tuusniemen pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien päivitys

Tekn.ltk 13.08.2026 § 54
197/11.03.04/2026

Tuusniemen kunnan alueella on laadittu pohjavesien suojelusuunnitelmat vuonna 2012. Tuusniemi oli tuolloin mukana EAKR-osarahoitteisessa Pohjois-Savon suojelusuunnitelma-hankkeessa. Hankkeessa olivat mukana Ylä-Savon Vesi Oy sekä Tuusniemen lisäksi 16 Pohjois-Savon kuntaa/kaupunkia. Nyt suojelusuunnitelmien päivitys on tullut ajankohtaiseksi.

Pohjavesien luokituksia on muutettu 1.2.2015 alkaen. Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain pohjavesiä koskevan 2 a luvun perustelujen mukaan pohjavesialueiden luokituksen taustalla on ympäristönsuojelulain pohjaveden pilaamiskielto ja aiempaan hallintokäytäntöön perustuva pohjavesialueiden luokittelu tärkeisiin tai muihin vedenhankintakäyttöön soveltuviin pohjavesialueisiin. Tärkeisiin pohjavesialueisiin on aiemmin katsottu kuuluvan paitsi jo vedenhankintakäytössä olevia pohjavesialueita myös sellaisia alueita, jotka tutkimusten tai suunnitelmien perusteella on tarkoitus ottaa vedenhankintakäyttöön (HE 101/2014 vp, s. 13). Pohjavesialueen luokka on informatiivinen. Pohjavesialueet luokitellaan VMJL:n 10 b §:n mukaan käyttökelpoisuutensa ja suojelutarpeensa nojalla seuraaviin luokkiin:

1 Vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue*

2 Muu vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue*

E Pohjavesialue, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen.

*) Mikäli alueeseen liittyy pohjavedestä suoraan riippuvainen pintavesi- tai maaekosysteemi, käytetään lisäksi E-merkintää (1E tai 2E).

Tuusniemen kunnan alueella aiempaan suojelusuunnitelmaan sisältyneet pohjavesialueet ja niiden luokitukset:

Alueen nro	Alueen nimi	Vanha luokitus	Uusi luokitus 1.2.2015 jälkeen
0885702	Palokangas *	I	1E
0885703	Tuusniemi *	I	1
0885705	Tuusjärvi *	I	1
0885706	Kiukoonniemi *	I	1
0885712	Ihalankangas *	I	1
0885704	Käärmevaaru	II	luokitus poistettu
0885707	Hottikangas	II	2
0885714	Telkkämäki	II	2E
0885751	Kiiskiniemenkangas	II	2E
0885752	Nivanmaa	II	2E

*) alueella vedenottamo

Lisäksi Tuusniemen kunnan puolelle ulottuu Susihaudanrinteen (I) 1 luokan pohjavesialue. Suojelusuunnitelman ko. alueelle on aiemmin laatinut Juankosken kaupunki.

Pohjavesialueen suojelusuunnitelma on keskeinen menetelmä pohjaveden suojelussa. Suojelusuunnitelmassa tunnistetaan alueen riskitekijät sekä laaditaan suositukset toimenpiteiksi, joilla riskejä vähennetään. Suojelusuunnitelmassa esitetään myös yksityiskohtaiset tiedot pohjavesialueen maaperä- ja pohjavesiolosta. Suojelusuunnitelma laaditaan ensisijaisesti vedenhankintakäytössä oleville pohjavesialueille sekä niille pohjavesialueille, joilla on paljon pohjaveden laatua tai määrää vaarantavaa toimintaa.

Suojelusuunnitelmalla ei ole itsenäisiä oikeusvaikutuksia. Suunnitelma voidaan kuitenkin ottaa huomioon muun muassa maankäytön suunnittelussa ja käsiteltäessä toiminnanharjoittajien lupahakemuksia ja ilmoituksia. Suojelusuunnitelman tavoite on ehkäistä ennalta pohjaveden laadun heikkeneminen ja turvata pohjaveden saanti ilman, että alueen maankäyttöä rajoitetaan tarpeettomasti.

Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien teosta sekä pohjaveden suojelun valvonnasta kunnan alueella vastaa pääsääntöisesti kunta. Elinvoimakeskus voi myöntää avustusta pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien laatimiseen ja suunnitelmien päivittämiseen. Seuraava avustushaku aukeaa syyskuussa 2026. Avustus kattaa tyypillisesti noin 50 % kustannuksista, jolloin kunnan omarahoitusosuus on vastaavasti noin 50%.

Aloitteen suojelusuunnitelman laatimisesta voi tehdä myös elinvoimakeskus, Lupa- ja valvontavirasto tai esimerkiksi vesihuoltolaitos, ympäristöjärjestö tai yksityinen kansalainen. Suunnitelman teolle on hyvä nimetä ohjausryhmä, jossa voi olla edustajia muun muassa kunnan eri toimialoilta, pelastuslaitoksesta, vesihuoltolaitoksesta, elinvoimakuksesta sekä Lupa- ja valvontavirastosta. Nyt suojelusuunnitelman päivittämisestä aloitteen on tehnyt kunnan tekninen toimi ja vesihuoltolaitos.

Savo-Karjalan vesiensuojeluyhdistys on valmistellut teknisen johtajan pyynnöstä alustavan kustannusarvion suojelusuunnitelmien päivittämisestä. Kustannusarvio on laskettu yhdeksälle pohjavesialueelle siten, että kullekin alueelle tehdään pohjavesialuekohtainen suojelusuunnitelma ja lisäksi suojelusuunnitelman yleinen osio. Kustannusarvioon on laskettu mukaan arvio näytteenoton- ja analysoinnin kustannuksista yhdeksälle näytteelle. Näytteenottoja voidaan toteuttaa suojelusuunnitelmien päivityksen yhteydessä tarpeen mukaan ja kunta voi arvioida näytteenottojen tarpeellisuutta. SKVSY on ilmoittanut voivansa toteuttaa suojelusuunnitelmien laadinnan kokonaisuudessaan, eli työ hoidetaan alusta loppuun.

Valmistelija

Tekninen johtaja Paula Rissanen, puh. 040 820 6928

Päätösehdotus

Lautakunta päättää, että Tuusniemen kunnan alueella sijaitsevien pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien päivitys toteutetaan vuosien 2027-2028 aikana. Vuosien 2027 ja 2028 talousarvioon varataan tarvittava määräraha edellä mainittuun työhön. Tekninen toimi hakee Elinvoimakeskukselta avustuksen suojelusuunnitelmien päivitystyöhön. Mikäli avustuspäätös on kielteinen, ei päivitystyötä toteuteta esitettynä ajankohtana.

Päätös

Päätösesitys hyväksyttiin.